

НАУКА ТА БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

Віддалений безкоштовний доступ під час війни до міжнародних баз даних наукової інформації для українських учених

Українським науковцям продовжили можливість користуватися базою даних «Web of Science» до кінця 2022 р.

Так, для установ, які раніше отримали доступ до «Web of Science», він зберігатиметься в наявному форматі. Іншим установам, які бажають його отримати, необхідно звернутися до Державної науково-технічної бібліотеки України. Також для українських установ зберігатиметься доступ і до бази даних «Scopus». Таку можливість мають установи, які раніше здійснили під'єднання через Державну науково-технічну бібліотеку України, а також ті, які зареєструвалися на платформі «Research4Life».

Окрім бази даних «Scopus», у межах проєкту «Research4Life» українським науковцям відкрито доступ до повнотекстових ресурсів бази даних «ScienceDirect», низки медичних ресурсів: «ClinicalKey», «Complete Anatomy», «Embase», «Osmosis».

Видавці-партнери «Research4Life» планують продовжити доступ до ресурсів для дослідників з України щонайменше до кінця 2024 р. та перевести Україну із групи В до групи А (установам із країн групи А не потрібно сплачувати за використання літератури).

<https://osvita.ua/vnz/86841>

Clarivate для дослідників з України

Компанія Clarivate створила вебсторінку #StandWithUkraine: Resource center for displaced researchers (<https://clarivate.com/ukraine-resources/>), де зібрано перелік важливих електронних ресурсів із програмними інструментами, інформацією та ідеями для підтримки переміщених дослідників з України.

На сайті йдеться про можливість отримання доступу до однієї з найбільших реферативних, бібліографічних баз даних Web of Science – для переміщених українських учених, які раніше отримали доступ до цієї бази даних через свої установи в Україні (в межах укладених установами договорів з ДНТБ України).

Для налаштування віддаленого доступу за кордоном ученим необхідно звернутися до команди підтримки Clarivate, написавши листа на електронну адресу (wosg.support@clarivate.com) і надавши інформацію про українську установу, в якій працює дослідник.

Ex Libris, який входить до складу Clarivate, пропонує всім українським бібліотекам безкоштовне користування системою міжбібліотечного абонементу RapidILL, в межах якого українським дослідникам, бібліотекарям та студентам

надано зручний віддалений доступ до повнотекстових колекцій понад 500 бібліотек з усього світу.

Крім того, на порталі Research Professional News публікують матеріали про події в Україні та їхній вплив на академічне середовище, інформацію про можливості, створені з метою підтримки українських дослідників.

<https://cutt.ly/jLNagQX>

Видавництво наукової літератури McGraw-Hill

Бібліотека Національного медичного університету імені О. О. Богомольця інформує, що видавництво наукової літератури McGraw-Hill (США), прагнучи надати підтримку науковій спільноті України в умовах повномасштабної війни, розв'язаної Російською Федерацією, відкрило українським медичним університетам безкоштовний доступ до: Access Medicine, Access Surgery та Access Emergency Medicine.

Access Medicine – спеціалізовані медичні ресурси з фундаментальних наук: анатомії, біохімії, мікробіології, неврології, патології, фармакології, фізіології, клінічних наук.

Для отримання безкоштовного доступу до Access Medicine потрібно відправити запит на електронну пошту бібліотеки (library@nmu.ua).

<https://cutt.ly/3LNpmbg>

Видавництво Bentham Science

до 30 вересня 2022 р. відновило для українських закладів вищої освіти та наукових установ безоплатний доступ до своїх електронних ресурсів.

У вересні–грудні минулого року майже 200 українських установ підключили доступ до електронних журналів, книг і баз даних видавництва. Для таких установ доступ відновився автоматично. Установам, які бажають отримати доступ, необхідно заповнити заявку за посиланням.

На сайті Державної науково-технічної бібліотеки України зібрано детальну інформацію про налаштування доступу до ресурсів Bentham Science, посилання та навчальні матеріали.

<https://cutt.ly/4LNUZHv>

Підтримка України світовим академічним середовищем

Європейська асоціація університетів

Європейська асоціація університетів (*англ.* European University Association, EUA) створила робочу групу для підтримки відновлення вищої освіти в Україні, зокрема тих закладів, які зазнали пошкоджень будівель і серйозних руйнувань під час російського вторгнення.

Метою цільової групи є надання вказівок для підтримки українських університетів «під час відновлення після війни» та «у відбудові та довгостроковому розвитку системи вищої освіти», оголосила EUA.

Зазначається, що цільова група надаватиме рекомендації щодо питань, зокрема управління та лідерства, забезпечення якості та стратегій протидії відтоку мізків, що, як вважають у EUA, є «основною проблемою для української системи вищої освіти».

Робоча група була створена спочатку на два роки, і її очолить Іванка Попович, колишній ректор Белградського університету в Сербії та член правління EUA.

Члени робочої групи були призначені національними конференціями ректорів, які входять до EUA, зокрема – Спілкою ректорів закладів вищої освіти України.

Серед них – заступник голови Спілки ректорів України Микола Трофименко та колишній голова секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України Михайло Винницький.

До робочої групи увійшли також Герхард Дуда, колишній голова брюссельського офісу Конференції ректорів Німеччини; Мілена Кралічкова, ректор Празького Карлового університету в Чехії; Джеймс Роджерс, помічник віце-президента з глобальної взаємодії в Сіті Лондонського університету.

Перше засідання робочої групи має відбутись невдовзі.

<https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-europe-universities-2022-7-eua-sets-up-ukraine-taskforce/>

Допомога вченим України під час війни

30 червня 2022 р. в ефірі телемарафону «Єдині новини» міністр освіти і науки Сергій Шкарлет розповів про підтримку іноземними партнерами українських науковців.

«Під час Перед-саміту ООН група друзів України в кількості 53 країн і 154 міністрів оголосила про повну підтримку всіх ініціатив і дослідницьких проєктів України», – повідомив Сергій Шкарлет.

Міністр нагадав про підписану минулоріч Угоду про долучення України до програм «Горизонт Європа» та «Євратом», а також зазначив, що 28 червня 2022 р. уряд Великої Британії оголосив низку заходів для підтримки науково-технічного та науково-дослідного секторів України.

Було обговорено й нещодавні підсумки зустрічі міністрів освіти та науки G7.

«Вже отримали від Канади фонд для підтримки навчання української молоді та працевлаштування науковців. Франція створила фонд фінансової допомоги для наукових досліджень, завдяки якому українські вчені можуть відновити наукову діяльність. США виділили на підтримку молодих науковців уже 4 млн доларів. Оголошено й ініціативу в межах програми Європейської інноваційної ради:

підтримка в розмірі 20 млн євро та пряма підтримка до 60 тис. євро щонайменше для 200 українських технологічних стартапів», – розповів Сергій Шкарлет.

<https://cutt.ly/wLNYncg>

Асоціація Європейських Університетів підтримує нещодавнє оголошення Європейської Комісії про нову програму MSCA4Ukraine, яка буде фінансуватися в межах програми Horizon Europe «Дії Марії Склодовської-Кюрі».

У межах відповіді ЄС на вторгнення Російської Федерації в Україну спеціальні стипендії MSCA4Ukraine будуть надані дослідникам з України.

Ця підтримка дозволить їм продовжувати роботу в академічних та неакадемічних організаціях у країнах-членах ЄС та країнах, асоційованих з Horizon Europe, зберігаючи зв'язки з дослідницькими та інноваційними спільнотами в Україні.

Конкурс із детальною інформацією про вимоги до заявки та інші критерії відбору буде опубліковано у вересні 2022 р. та розповсюджено, зокрема через сторінку Horizon4Ukraine на Funding and Tenders Portal.

<https://dduvs.in.ua/2022/07/19/msca4ukraine/>

Уряд Великої Британії прийняв рішення збільшити фінансування програми Researchers at Risk Fellowship у чотири рази.

Понад 130 українських науковців отримають підтримку в межах програми, що стартувала в березні. Спочатку на програму було виділено 3 млн фунтів стерлінгів, а призначені додаткові 9,8 млн дозволять їй значно розширитися.

Українські вчені, які вимушено переїхали за кордон або не змогли повернутися додому через агресію Російської Федерації, зможуть продовжувати дослідження та обмінюватися досвідом з іноземними колегами завдяки підтримці Великої Британії.

За стипендіальною програмою передбачається виплата заробітної плати та покриття витрат на проживання до двох років для українських дослідників. Згодом науковці зможуть повернутися додому та зробити вагомий внесок у відновлення країни.

Не менш важливою є підтримка українських університетів, які завдяки **новій програмі UK twinning programme** зможуть працювати з провідними університетами Великої Британії.

Крім того, уряд Великої Британії надасть фінансування для підтримки програми побратимів Universities UK International і Cormack Consultanc.

<https://cutt.ly/DLNI05N>

Кембриджський університет запустив пакет підтримки для студентів і науковців, які виїхали з України через напад Російської Федерації.

Насамперед університет оплатить житло більш ніж 30 студентам і науковцям з України, які зможуть продовжити навчання та дослідження у Кембриджі.

Кембридж фінансуватиме клінічне стажування для студентів-медиків, а також допомогу для вчених, які досі працюють в Україні.

Про це повідомляє Кембриджський університет, а також Міністерство освіти і науки.

«Фонд допомоги постраждалим студентам, які зараз навчаються в Кембриджі, вже надає допомогу, а в рамках пакету підтримки розробляються плани збільшення можливостей для навчання евакуйованих українських школярів», – додають у Кембриджі.

<https://cutt.ly/yLMeZek>

Учені за кордоном зараз приймають заявки від студентів PhD, які навчаються в українських університетах. Зокрема, Единбурзьким університетом надається 14 віддалених місць, доступних для кандидатів, дослідження яких у рідних університетах постраждали від війни в Україні. Усі місця фінансуються і не вимагають жодної плати від студентів, прийнятих до програми.

Схема «The Academics beyond Borders» надає дистанційну академічну підтримку аспірантам, які постраждали від конфліктів та/або репресій. Завдяки цій схемі аспіранти, які навчаються в університетах у країнах, які постраждали від конфлікту чи репресивних режимів, можуть зареєструватися як «віддалені відвідувачі» в університеті та отримувати підтримку на відстані, зокрема:

- дистанційне докторське керівництво академіками **Школи соціальних і політичних наук**;
- онлайн-менторство з боку аспіранта або співробітника **Школи соціальних і політичних наук**;
- доступ до ресурсів електронної бібліотеки університету.

Програма розпочинається 1 жовтня 2022 р. в Единбурзькому університеті.

<https://cutt.ly/fLMqajJ>

Національний фонд досліджень України (далі НФДУ) знаходиться на фінальній стадії перемовин з Кембриджським університетом щодо фінансової підтримки з їх боку нового конкурсу НФДУ.

Програмою передбачається, що Кембриджський університет надасть фінансування для проведення нового конкурсу НФДУ. Гранти зможуть отримати до 15 вчених, які залишились в Україні, але були вимушено переміщені через війну.

Співпраця включатиме надання фінансування з боку Кембриджського Університету для проведення конкурсу, офіційні зв'язки з кафедрами Кембриджу та віддалений доступ до ресурсів, які дозволять їм продовжити свої дослідження.

Співпраця з Кембриджським університетом – велика честь для нас. Висловлюємо щиру подяку нашим колегам із Великобританії та сподіваємося на плідну співпрацю!

<https://cutt.ly/6LN0tFF>

Фундація польської науки (пол. Nagroda Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, FNP) оголосила другий конкурс польсько-українських дослідницьких проєктів у галузі соціальних та гуманітарних наук.

Пари вчених із Польщі та України можуть подавати свої заявки до кінця вересня. До 30 вересня приймаються пропозиції у відкритому конкурсі в рамках ініціативи FNP «ДЛЯ УКРАЇНИ»¹ – програми підтримки вчених з України, які співпрацюють з вченими з Польщі. Програма адресована вченим із ступенем не нижче доктора філософії (а також з усіма прирівняними до нього науковим ступенями), які, незалежно від національності, у день військової агресії проти України (тобто 24 лютого 2022 р.) працювали в установах, що проводять наукові дослідження в Україні, у тому числі на тимчасово окупованих територіях, та вчених, які працюють в установах, які проводять дослідження в Польщі.

Це – вже другий щорічний конкурс польсько-українських дослідницьких проєктів у галузі соціальних та гуманітарних наук, організований FNP. Представники Національного фонду досліджень України також були залучені до його організації, зокрема, члени Наукової ради НФДУ продовжують надавати консультації щодо відбору кращих проєктів.

Розмір дофінансування кожного з проєктів-переможців тривалістю 12 місяців становить 268 800 злотих. Бюджет включає в себе як винагороди для заявників, так і їх витрати на дослідження. Подати заявку можуть пари вчених – в якій одна людина є з України, а друга працює в Польщі. Від їхнього спільного імені заявку англійською мовою подає особа працевлаштована в Польщі, разом із польською дослідницькою установою (приймаючий підрозділ). Планується дофінансування трьох наукових проєктів, заявлених у поточному конкурсі. Лауреатів програми обиратиме міжнародна група експертів, призначена FNP.

В обох щорічних конкурсах FNP виділила понад 1 600 000 злотих власних коштів на бюджет програми «ДЛЯ УКРАЇНИ». До того ж FNP запустила збір коштів, які будуть спрямовані на додаткову підтримку тільки українських дослідників, залучених до реалізації проєктів. Більше інформації про цю ініціативу можна знайти на присвяченій їй вебсторінці (pomocukrainie.fnp.org.pl/en).

Програма «ДЛЯ УКРАЇНИ» також дозволяє створення ділових партнерств між установами та Фундацією польської науки для підтримки українських дослідників у реалізації наукових проєктів.

<https://nrfu.org.ua/news/startuvav-drugyj-konkurs-polsko-ukrayinskyh-naukovyh-proektiv-fnp/>

¹ У зв'язку з трагічними подіями в Україні Фундація польської науки на знак солідарності з Україною вирішила розпочати нову ініціативу – Програму «ДЛЯ УКРАЇНИ», яка спрямована на безпосередню підтримку вчених з України в галузі соціальних та гуманітарних наук, а також реалізацію спільних наукових проєктів із вченими з Польщі в дослідженнях громадянського суспільства, демократії, європейської інтеграції та безпеки. Інформацію щодо правил подачі заявок можна знайти за посиланням (<https://www.fnp.org.pl/en/oferta/for-ukraine/>). Перші польсько-українські дослідницькі проєкти нагороджені FNP (<https://www.fnp.org.pl/en/pierwsi-laureaci-polsko-ukrainskiego-programu-fnp/>).

Польська академія наук розмістила у своїх інститутах по всій Польщі вже 220 українських науковців. Про це розповів у інтерв'ю виданню «Issues in Science and Technology» (за літо 2022 р.), що його видає Національна академія наук США, президент Польської академії наук (*польск.* Polska Akademia Nauk, PAN, далі ПАН) академік Єжи Душинський.

Чимало міжнародних організацій дозволили ПАН не сплачувати цього річних внесків і спрямувати їх натомість на допомогу українцям. Щедру партнерську підтримку надали Національна академія наук США (3,8 млн доларів) та інші інституції – Міністерство вищої освіти та науки Польщі (*польск.* Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rzeczypospolitej Polskiej), Королівське товариство Великої Британії, Німецька національна академія наук Леопольдина (*нім.* Nationalen Akademie der Wissenschaften Leopoldina), Данська королівська академія наук і літератури (*дан.* Kongelige Danske Videnskabernes Selskab), дослідницький тайванський університет Academia Sinica (м. Тайбей), Національний університет Чен Кун (*англ.* National Cheng Kung University), видавництво «Elsevier».

Спершу, говорить академік Єжи Душинський, ПАН займалася переважно тими українськими вченими, що вже мали тісні зв'язки з польською науковою спільнотою, але, розуміючи, що цього недостатньо, звернулася до колег із Національної академії наук України й інших українських дослідницьких інституцій, аби ті допомогли ПАН сконтактуватися з більшою кількістю вчених, що потребують допомоги.

Надалі Польська академія наук планує змінити підхід до цієї справи і створити, по-перше, програму фінансування українських наукових груп (їх буде 20 або й більше, якщо дозволять кошти). Ними керуватимуть провідні українські вчені, які найматимуть кількох співробітників (наприклад, одного чи двох постдоків, тобто дослідників зі ступенем кандидата наук). Керівники груп працюватимуть у польських наукових установах, а виконавці досліджень – в Україні.

Другий крок – створення віртуального українського інституту, який шукав би фінансову підтримку для провідних українських науковців із можливістю їхньої роботи в міжнародних наукових установах на різних етапах. «Якщо це матиме успіх, то моя давня мрія – заснувати віртуальний український інститут із глобальною мережею, який по закінченні війни стане суттєвим рушієм позитивних змін для української науки, – наголосив академік Єжи Душинський. – Ми солідарні з українськими науковцями й українцями, що борються. Хочемо, щоб вони досягли успіху. Усвідомлюємо, наскільки наука важлива для розвитку їхньої країни. І вважаємо, що так є і тут, у Польщі, і всюди. Підтримуючи українську науку, ми також хочемо продемонструвати важливість науки нашим політикам. Не випадково в Україні руйнується багато наукових установ. Це робиться навмисне, бо наука має вирішальне значення для процвітання країни. Ми хочемо допомогти, тому що сильна і демократична Україна – в інтересах Польщі». Єжи Душинський також наголосив, що більшість українських науковців залишаються на Батьківщині й потребують довгострокової підтримки з боку міжнародної спільноти.

«Для України вкрай важливо виграти цю війну, щоб показати світові, що демократія сильна, – говорить він. – Наука процвітає, коли вона вільна, коли політики не вирішують, яку галузь чи тему мають досліджувати вчені. Отже, у певному сенсі свобода є сутністю науки, а свобода – сутністю демократії. <...> Наука має вирішальне значення для добробуту країни. Вона формує людей, які розуміють світ, мислять на довшу перспективу, ніж до наступних виборів, розуміють дуже складні механізми на кшталт зміни клімату і її наслідків, а також усвідомлюють ціну, яку ми заплатимо, якщо не діятимемо разом».

<https://cutt.ly/5LN7cXj>

Національний центр досліджень і розвитку Польщі (пол. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju) оголосив, що запускає ініціативу аби підтримати українських вчених, які постраждали внаслідок збройного конфлікту в Україні і не можуть продовжувати наукову діяльність або працювати у сфері досліджень і розвитку.

Ініціатива має назву «Схема: підтримка українських науковців». Вона дозволяє приєднатися до польсько-норвезьких проектних команд і продовжити наукову кар'єру. Таким чином, ініціатива має сприяти підтримці розвитку людського капіталу та розвитку співпраці з українською академічною спільнотою, збільшенню участі України в європейських дослідницьких мережах та програмах.

Сьогодні бюджет програми – 380 тис. євро, але у разі значного інтересу та наявності додаткових коштів, бюджет може бути збільшений. Фінансування призначається для покриття витрат на працевлаштування та виконання додаткових завдань у сфері досліджень.

Програма спрямована на підтримку українських науковців, які мають принаймні ступінь магістра або ступінь спеціаліста, здобуту в Україні, або іншу еквівалентну ступінь, отриману за межами України.

Кінцевий термін подання форм – 25 липня 2022 р. о 11:00 ранку.

Перші результати та відбір заявок відбудеться через місяць після запуску проєкту. Процес відбору повторюватиметься щомісяця до вичерпання бюджету.

Детально про це можна ознайомитися на сторінці (<https://www.gov.pl/web/ncbr/fundusz-wspolpracy-dwustronnej>).

<https://cutt.ly/xLNARuW>

Фонд Костюшко з Нью-Йорка (англ. Kosciuszko Foundation) надає гранти українським науковцям у Польщі. Як повідомляє Фонд, «метою програми є підтримка людей, які не можуть повернутися на Батьківщину та продовжити наукову роботу. Гранти дадуть змогу науковцям продовжити свою роботу, виконавши дослідницький проєкт у Польщі».

Програма розрахована на науковців з України, які мають українське громадянство та принаймні докторський ступінь (PhD). Для отримання гранту потріб-

но бути співробітником або науковим співробітником українського університету чи іншого наукового підрозділу та подати необхідні документи. Дослідницький проєкт має здійснюватися у співпраці з польським університетом чи науковою установою.

Одноразова допомога в розмірі 10 000 злотих надається на підставі заявки, розміщеної на сайті Фонду. Кандидату потрібно, серед іншого, охарактеризувати наукову діяльність; описати дослідницький проєкт, який планується реалізувати в Польщі; приєднати сканований лист або електронний лист від наукового керівника чи співробітника польського університету чи наукової установи, які підтверджують готовність співпрацювати у реалізації проєкту.

Заявки повинні бути заповнені польською або англійською мовами. Фундація Костюшка постійно приймає заявки від кандидатів. Більш детальну інформацію можна отримати, написавши польською або англійською мовами на електронну адресу (warsaw@thekf.org).

Гранти виплачуються з коштів, отриманих від донорів Фонду Костюшка в США.

<https://cutt.ly/wL4U5vT>

Національна академія деї Лінчеї (*итал.* Accademia Nazionale dei Lincei, Італія м. Рим) – одна з найстаріших і найпрестижніших європейських наукових установ, надала **10 дослідницьких стипендій для українських учених в Італії:**

1 стипендію – для докторів для проведення міждисциплінарного дослідження у галузі фізичних, математичних чи природничих наук. Розмір стипендії – 23 000 євро на 12 місяців.

4 стипендії – для магістрів в галузі соціальних та гуманітарних наук. Розмір стипендії – 12 000 євро на 12 місяців.

4 стипендії – для магістрів та докторів у галузі природничих наук. Розмір стипендії – 12 000 євро на 12 місяців.

1 стипендія – для докторів у галузі гуманітарних та соціальних наук. Розмір стипендії – 23 000 євро на 12 місяців.

<https://cutt.ly/eLNSjdE>

Вільнюська академія мистецтв (*лит.* Vilniaus dailės akademija) у співпраці з установами та неурядовими організаціями Литовської Республіки пропонує викладачам та студентам українських закладів вищої освіти мистецького та дизайнерського напрямку продовжити свою наукову, навчальну та творчу діяльність у Литві.

Викладачам образотворчого мистецтва українських закладів вищої освіти мистецького та дизайнерського напрямку Академія люб'язно пропонує не лише шукати притулку в Литві, а й приєднатися до викладачів Вільнюської академії мистецтв і викладати студентам академії.

Для студентів закладів вищої освіти пропонується продовжити навчання у Вільнюській академії мистецтв безкоштовно.

Детальна інформація та контакти: <https://cutt.ly/FLN2hXL>.

<https://cutt.ly/SLN2ERJ>

Вільнюський університет (*лит.* Vilniaus universitetas) збирає пожертви на **цільовий проєкт підтримки, спрямований на допомогу українській академічній спільноті.**

«Вільнюський університет солідарний з народом України, який зараз стикається з російською агресією, і, як акт підтримки, має намір говорити про порушення прав людини, академічної свободи та обмеження вищої освіти, а також публічно підтримувати суверенітет незалежної України», – зазначив ректор Вільнюського університету проф. Рімвідас Петраускас.

Уся підтримка цього цільового проєкту піде за призначенням і допоможе українській академічній спільноті, яка потерпає від агресії російського уряду, продовжувати дослідницьку діяльність у Литві та Україні. Буде забезпечено додаткове фінансування стипендії Великого князівства Литовського, завдяки чому Вільнюський університет зможе пропонувати безкоштовне навчання та фінансову допомогу українським студентам.

<https://vuf.lt/en/projektai/ukrainai/>

Фонд Маріаус Якуліо Джейсон (*лит.* Marius Jakulis Jason Foundation, MJJ) пропонує підтримку науковцям з України, які шукають можливості перебування в Литві.

Розмір щомісячних виплат – 1 000 євро.

Тривалість перебування в литовських університетах та наукових центрах, яку вони пропонують – до 8 місяців з можливістю продовження.

Вимоги до кандидатів, фінансові деталі та умови подання заявок за посиланням: <https://mjjfondas.lt/en/kryptys/for-ukraines-science/>.

<https://nrfu.org.ua/news/pidtrymka-ukrayinskyh-doslidnykiv-vid-fondu-mjj/>

Американська академія єврейських досліджень (*англ.* The American Academy for Jewish Research, AAJR), **Нью-Йоркська публічна бібліотека** (*англ.* New York Public Library) та **Центр єврейських студій Фордхемського університету** (*англ.* Center for Jewish Studies at Fordham) запрошують науковців, які постраждали від війни в Україні, подавати заявки на отримання стипендій.

Фінансування доступне, насамперед, для науковців у галузі юдаїки та славістики.

Метою запропонованих програм є надання вченим, які потребують допомоги або постраждали від війни підтримки та віддаленого доступу до ресурсів. Заявки

мають бути подані англійською мовою та містити резюме, заяви про наукові інтереси та необхідні ресурси.

<https://cutt.ly/iLN9qNb>

У Берлін-Бранденбурзькій академії наук (нім. Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften) на початку липня відбувся нетворкінговий захід для українських науковців, які вимушено виїхали з України через військову агресію Російської Федерації.

Співорганізаторами заходу виступили Берлінський центр глобального ангажування Берлінського університетського альянсу (нім. Berlin Center for Global Engagement, BCGE), Берлін-Бранденбурзька академія наук (нім. Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften, BBAW), Berlin Research 50, Clusters of Excellence SCRIPTS and NeuroCure у співпраці з Clusters of Excellence Science of Intelligence, Temporal Communities та UniSysCat, Німецько-українським академічним товариством (нім. Deutsch-Ukrainischen Akademischen Gesellschaft), Далемським гуманітарним центром (нім. Dahlem Humanities Center) та ін.

«Докторанти та вчені з усіх дисциплін, які були змушені тимчасово залишити Батьківщину, ознайомилися з німецькою науковою системою та її фінансуванням», – ідеться в дописі.

Доктор Оксана Зойменіхт, керуючий директор Німецько-українського академічного товариства, поінформувала присутніх про структуру та акторів німецької наукової системи, найважливіші програми фінансування для біженців та науковців у групі ризику зокрема та систему фінансування німецької науки загалом.

Крім того, під час заходу було організовано нетворкінг для дослідників з України та Берліна.

«Під час виступу радник Посольства Оксана Дубовенко наголосила, що мільйони українців, серед яких й науковці, були змушені тимчасово залишити свою країну через повномасштабну військову агресію Російської Федерації, зруйнуванню промислову й наукову інфраструктуру та інше. Незважаючи на це, українська держава продовжує свій шлях до європейської інтеграції. Нетворкінговий захід дозволить прискорити цей шлях. Для української наукової сфери надання статусу кандидата у члени ЄС», – повідомили в Посольстві.

<https://cutt.ly/rLN5Iyd>

Міжнародна підтримка бібліотечної справи в Україні

Українські фахівці взяли участь у наймасштабнішій світовій бібліотечній події року – WLIC 2022 (англ. World Library and Information Congress, Всесвітній інформаційно-бібліотечний конгрес), який цього року пройшов у Дубліні, Ірландія після двох років перерви через COVID. Участь у Конгресі членкині Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація (далі УБА) Оксани Бояринової

стала можливою завдяки спеціальному гранту від проєкту #EU4CULTURE, підтримці IFLA та Асоціації.

Конгрес проходив в The Convention Centre Dublin. У ньому взяли участь 2000 фахівців зі 100 країн. WLIC 2022 – це 5 днів насиченої програми, яка включала 160 сесій, виставку бібліотечних технологій, стенди, бібліотечні тури.

Членкиня Президії Асоціації Оксана Бояринова мала виступи на трьох сесіях Конгресу IFLA:

- на запрошення Президента CILIP Nick Poole виступала на сесії **«Розширення можливостей лідерів бібліотек і різноманітності у всьому світі»** та розповідала про те, як Українська бібліотечна асоціація та її Молодіжна секція підтримують молодь і розвивають лідерство;

- другий виступ був на **Спеціальній сесії для бібліотечних асоціацій світу**. Виступи на цю сесію відбирались організаторами завчасно на підставі поданих історій успіху. На сесії було презентовано шість найкращих історій, зокрем й від Української бібліотечної асоціації. О. Бояринова представила успішний досвід співпраці ВГО Українська бібліотечна асоціація з Міністерством цифрової трансформації України у національному проєкті з підвищення цифрової грамотності населення «Дія. Цифрова освіта», у тому числі наголосивши на важливій ролі бібліотек-Хабів цифрової освіти.

- третій і наймасштабніший виступ був 28 липня у День Державності України. Сесія мала назву **«Європейські бібліотеки в умовах війни: відповідь на кризу в Україні»**.

О. Бояринова розповіла про:

- терор, який здійснює Російська Федерація на території України;
- руйнування та втрати бібліотек і культурної спадщини України;
- діяльність Української бібліотечної асоціації з поширення правдивої інформації та у боротьбі з дезінформацією;
- послуги бібліотек України, які сьогодні окрім культурної та освітньої, реалізують також важливу соціальну функцію.

Серед спікерів цієї сесії був представник із Боснії та Герцеговини, який розповів про втрати бібліотек у Боснійській війні, а Президент EBLIDA представив діяльність європейських бібліотек для підтримки українських біженців.

Українська бібліотечна асоціація висловила слова подяки Європейському комітету IFLA за організацію цього заходу і окрему подяку – польським колегам, які під час сесії ще раз звернулись до Правління IFLA про виключення російських установ із членів IFLA.

Завдяки Національній бібліотеці Польщі Україна на постер-сесії Конгресу IFLA представила постер про українські бібліотеки в період війни (2014–2022), створений працівниками Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Польські колеги підтримали розроблення, розміщення та друк постеру, а також поїздки представниці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського Тетяни Батанової на Конгрес.

<https://cutt.ly/TXjBUlO>

2 липня 2022 р. президент Польської академії наук академік Єжи Душинський відвідав Національну бібліотеку України імені В. І. Вернадського. Його супроводжували віце-президент НАН України, голова Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України академік Сергій Пирожков і начальник Відділу міжнародних зв'язків НАН України Анатолій Мирончук. Польський гість ознайомився з історією Бібліотеки, рукописною і книжковою спадщиною України, що зберігається в її фондах.

Генеральна директорка Бібліотеки член-кореспондент НАН України Любов Дубровіна ознайомила президента ПАН з історією створення Бібліотеки у 1918 р., роллю НАН України в її заснуванні та у рятуванні національної культурної спадщини, охарактеризувала цінні колекції рукописів і книжок, пов'язані з польською історією та культурою, а також із напрямками українсько-польської співпраці в галузі вивчення спільної культурної спадщини.

Докладніше з раритетами Бібліотеки Єжи Душинський ознайомився у відділах її Інституту рукопису й Інституту книгознавства, у тематичних експозиціях рукописів і стародруків, музичних видань, а також Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Зокрема, оглянув оригінал Пересопницького Євангелія 1556–1561 рр. – символ незалежності держави, на якому присягають президенти України під час інавгурації, – унікальні рукописні джерела польського походження, інкунабули й палеотипи XV–XVI ст., книжки з колекцій і бібліотек польського короля Станіслава Понятовського, родини Яблоновських, литовського канцлера Літавора Хребтовича, а також цінні документи польської літературної спадщини та її видатних осіб. Гостеві представили рукописи та книжки з музичних колекцій, україніки, архівних фондів НАН України.

<https://cutt.ly/2LMr6YN>

Консорціум дослідницьких даних матеріальної та нематеріальної культурної спадщини (*англ.* Consortium for research data on material and immaterial cultural heritage, NFDI4Culture) **співпрацює з ініціативою SUCHO** (*англ.* Saving Ukrainian Cultural Heritage Online, <https://www.sucho.org/>) **з метою підтримки українських установ культурної спадщини у цифровому збереженні матеріальної спадщини.**

Особливість цього нового партнерства – постачання обладнання для оцифрування, наприклад, 3D- та 2D-сканерів, комп'ютерів та камер безпосередньо до установ, які цього потребують для збереження культурної спадщини, яка перебуває під загрозою фізичного знищення внаслідок постійних руйнівних атак російських військових сил на території України. Ініціатива орієнтована на європейські та українські установи культурної спадщини. Європейські інституції можуть запропонувати обладнання, знання чи кошти, які можна використати для оцифрування в Україні.

Для звернення за допомогою можна скористатися формою запиту на сайті і вказати «Donation request» в рядку теми запиту. Стосовно інших запитань пропонується скористатися електронною поштою (equipment@sucho.org).

Координатор команди Марина Назаровець (ТІВ Hannover) співставлятиме надані установами пропозиції обладнання з відповідними запитами установ, і допомагатиме в логістичному процесі доставки обладнання з Німеччини в Україну.

<https://cutt.ly/rXjXP7s>

23–28 червня 2022 р. у м. Вашингтон, США пройшла щорічна Конференція Американської бібліотечної асоціації (англ. The American Library Association, ALA). У Конференції взяла участь засновниця, багаторічна Президентка, а нині – Голова Експертної ради ВГО Українська бібліотечна асоціація Валентина Пашкова.

27 червня відбулося засідання «**Ukrainian Libraries on the Front Lines: Updates and How You can Support**», на якому онлайн (у запису) виступила Президентка Асоціації Оксана Бруй, а з доповіддю наживо – Валентина Пашкова.

Їхні виступи були присвячені трагічним наслідкам війни проти українського народу, мужності, силі духу, незламності та професіоналізму українських бібліотекарів. Вони також подякували за підтримку народів та уряду США.

Відповідальний представник Американської бібліотечної асоціації поширив інформацію про Фонд підтримки українських бібліотек, який створено ALA у співпраці з Українською бібліотечною асоціацією. Наразі УБА очікує на надходження першого траншу від колег із США.

Обговорення після виступів цього засідання, кожна зустріч, кожна розмова Валентини Пашкової під час Конференції ще раз засвідчила – американські бібліотекарі, іноземні учасники щиро підтримують Україну.

<https://cutt.ly/jLMuOHL>

25 червня 2022 р. Рада Американської бібліотечної асоціації (ALA) прийняла резолюцію, в якій засудила величезну шкоду та знищення українських культурних ресурсів внаслідок триваючої окупації України Російською Федерацією.

У резолюції (CD#57) зазначено, що:

ALA висловлює жаль із приводу тривалого масштабного пошкодження та руйнування українських бібліотек, шкіл та культурних установ.

ALA закликає уряд Сполучених Штатів Америки, а також інші уряди, міжурядові та неурядові організації надати матеріальну допомогу для відбудови та реставрації українських бібліотек, шкіл і культурних закладів, як тільки це буде практично можливо.

ALA заохочує бібліотеки та бібліотекарів у всьому світі надавати допомогу українським бібліотекам, зокрема шляхом внесення коштів до Фонду допомоги українським бібліотекам ALA.

<https://cutt.ly/9LMfVCR>

**Фандрейзингова кампанія американських науковців
на підтримку Черкаської обласної універсальної
наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка**

Шановні колеги та друзі!

Будь ласка, приєднуйтеся до наших зусиль щодо створення першої Національної цифрової бібліотеки України. У співпраці та в знак солідарності з Людмилою Дядик, директором Черкаської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Тараса Шевченка, Україна, ми збираємо кошти на придбання та відправку висококласного сканера (Bookeye 5 V2 Archive), роздрібна ціна якого становить 19 000 доларів, до Черкаської бібліотеки. Сканер допоможе подолати поточну кризу колекціонування, створивши цифрові копії підручників, матеріалів з історії та літератури, щоб поділитися ними з читачами по всій Україні. Це також сприятиме збереженню українських культурно-наукових матеріалів та експонатів Черкащини та рідкісних книг.

Усі виручені кошти підуть на закупівлю та доставку (за попередньою домовленістю з європейським постачальником, який може доставити до Черкас) висококласного сканера. Будь ласка, підтримайте українські бібліотеки у скрутний час!

Дякуємо!

д-р Уля Госарт,

д-р Ентоні Чоу,

д-р Сью Елман

<https://cutt.ly/mLMpbKb>